

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

39.

Korzika in Sardinija.

Korzika in Sardinija sta dva otoka v sredozemnem morju. Nekdaj sta bila spojena, o tem ni dvoma, ali morje je pretrgalo ožino sv. Bonifacija, in tako napravilo dva otoka. Otoki Cavallo, Lavezzi, Razzoli, Budelli, Sparigi in Magdalena so sami vrhunci gora, ki so zginele. Stanovniki so junaški osvetniki. Ne vé se za gotovo, od kod so današnji Korzi. Eni trdijo, da so to bili Ligurci, eni da so to bili Sikulci, a eni da so to bili Iberci. Naj so bili to ali ono, oni so čudni ljudje. O njih se govori, da zaslužujejo vešala, in da znajo vitežki umirati. Ta pregovor je rad v usta jemal Pasquale Pauli, oni isti, ki je poprej junaški varoval slobodo svojega otoka, a potem se bedasto in svojevolsko predal Francoski na milost. Bila je pri Korzih huda krvna osveta v navadi, in še dan danes ni do celega zatrta. Vsakega leta je padlo zbog tega nad tisoč Korzov. Tudi pri njih je ženska nedotakljiva, kateri možak ne sme na silo kaj žalega učiniti, če noče, da ga potem psujejo in sramoté, kakor na pr. v Črni gori.

Več potov se je uže prigodilo, da so same ženske morale obdelovati polje, ko so možaki zbog krvne osvete prežali po dnevu in po noči drug na drugega. Kedar so prinesli užaljeni obitelji ubitega očeta, brata ali sina, tedaj so najbližnji sorodniki prepevali žalostinke, izživali rodbino, in zaklinjali jo na osveto. Nikdar ta pesem mrtvaška ni bila brezvspešna; roke so se vzdigovale, po deset in deset, in pred mrtvecem so se možaki zakleli, da bode zopet tekla kri. Te pesmi so najlepše narodne pesmi korzijanske. Krvna osveta je vladala dolgo na Korziki, kakor tudi na Sardiniji, s to samo razliko, da so tu krvni prizori bili še strastnejši. Računi se, da je na istem otoku v štiridesetih letih padlo zbog osvete nad 50.000 glav. Divjaštvo sardinsko pa ima še drugih dokazov. Žena je bila robinja možu. V znak tega robstva morala je koj prvega dne, ko je prišla v hišo moževo, prebiti tako, da se ni tako rekoč nikamor ganila, da je tako dokazala, da nima več svoje volje, da je odslej moževa stvar. Vladala je na Sardiniji tudi še neka vrsta divjaškega in besnega obnašanja do umirajočih. Neke ženske, „accabadure“ nazivane, dobivale so nalog, da spravijo umirajočega čim preje v grob, samo da ne trpi. No ti zli običaji so hvala Bogu, do celega se pozgubili. Krvna osveta se pa še drži tu in tam, a vzlasti na Korziki, kjer so junake vedno v zvezde kovali. Slavé Korzi svoje junake še iz one davne dobe, ko je hotela Kartaga osvojiti tudi Korziko, kakor je bila osvojila Sardinijo, ter jo pripravljala za skladišče pšenice. Ali Korzi so se uprli vitežki, in Kartażani so bili zadovoljni, da so mogli obvarovati po katero luko ter tako odrivati od otoka ostale tekmece.

Da ste Korzika in današnja Sardinija bili nekdanj spojeni, to najbolje spričuje ožina sv. Bonifacija. Ali sestavina zemljišča spričuje tudi še to, da je današnja Sardinija bila nekdanj množina otokov in otočičev, ki so se spojili v eno celino vsled kakih silovitih stresov zemljinega droba. Ta predel je bil sedež strašnih vulkanskih pojavov, in dandanašnji seljak stanuje in spi mirno v svoji koči, ki morda stoji v samem kraterju kaknega bivšega vulkana.

Sardinija je polna slanah močarin, katere kužijo zrak z nezdravim izparivanjem. Ta nečista in nezdrava sapa se vlega kedaj pa kedaj daleč na okolo, in razsipava povsodi smrtonosno mrzlico, a megla, ki se vzdi-

guje zjutraj z onih močarin, tudi še mnogo pripomaga. Na Sardiniji je več krajev, s katerih tujec mora pobegniti, če pa ostane prisiljen v takem kraju, tedaj se ne zmoti, če reče, da je obsojen na zgodnjo smrt. Domačini, ki so se po tolikih rodovih privadili zakuženemu zraku, nosijo vedno na sebi obleko iz kože, ki je ne slečejo niti v najhujši vročini. Glavni je vzrok tej nezdravosti zraka ta, da malokdaj severovzhodni veter piha. Tako sodijo domačini, tako so sodili stari in sodijo tudi noveji zemljepisci. Na otoku prevladujejo južnovzhodni vetrovi (šilok), in severozahodni (maistral). Prvi vleče s pustinje libijske, a drugi s Pirenej in z Alp. Šilok nazivajo domačini „maledetto levante“ (prekleti vzhodnjak), a pozdravljajo radostni toli olagcnosni maistral, ki s svojim studenim dihom tako blago deluje na živce, ter jih krepi in oživlja.

Naši dopisi.

Dobrova 11. sept. (*Učiteljska 25letnica.*) Ker so bile naše vrle „Novice“ tako prijazne, da so o svojem času objavile „poziv“ in „vabilo“ k učiteljski 25letnici, upam, da bodo tudi sedaj bolj obširni popis, kako se je ta obhajala, dobrotno v svoje predale sprejeti izvolile.

Vseh učiteljev, kateri v mili domovini od l. 1861. aktivno službujejo, je 10; od teh opravičili so se trije, da se radi boleznj 25letnice udeležiti ne morejo; drugi trije izostali so iz neopravičenih vzrokov; a 25letnice udeležili so se pa sledeči gospodje: Štefan Francelj, učitelj v Studenem; France Klinar, učitelj pri sv. Vidu nad Cerknico; Franc Praprotnik, učitelj v Preski in pa podpisanega malenkost, kot nadučitelj tukaj na Dobrovi. Prva točka „ogled c. kr. državne osrednje drevesnice“ pod Rožnikom morala je radi premale vdeležbe in prepoznega časa dne 1. septembra t. l. iz dnevnega reda izostati.

Dné 2. septembra došli in počastili bili so precej zjutraj tukaj na Dobrovi zgoraj imenovane štiri jubilate še sledeči gospodje sobratje: Andrej Praprotnik, Josip Levičnik, France Raktelj, France Papler, Nikolaj Stanonik, France Kavčič, Lavoslav Božič, Josip Traven, Ivan Tomšič in pa profesor Josip Kožuh iz Gorice; tem podružila sta se pozneje tudi naša vrla domača v. č. gospoda duhovnika: Jernej Babnik, župnik, in pa Josip Laznik, duhovni pomočnik in katehet tukajšnji. Slava jima!

Slavnost sama na sebi se je pa ta dan tukaj sledeče vršila in dokončala: Ob 9. uri zjutraj celebriral je v. č. gosp. Josip Laznik sv. mašo v zahvalo Bogu za dobrote, milosti in pomoč, katero je on skoz 25 let jubilentom v težavnem poklicu njihovem skazoval; po sv. maši zapel je gosp. celebrant pred altarjem „Te Deum laudamus“. Pri tem svetem opravilu pel je mešani zbor domačih pevkinj in gospodov jubilentov učiteljev primerne cerkvene pesmi. Prec po sv. maši in zahvaljeni pesmi opravile so se za mir in pokoj duš umrlih sobratov naših v farni cerkvi tukajšnji „male bilje“ z drugimi molitvami vred. Ta obred vodil je domači velezasluženi gosp. župnik Jernej Babnik, pri katerem asistovali so tudi gosp. katehet Josip Laznik in trije učitelji jubilanti. Bil je to ginaljiv, nazočim v srca segajoči prizor.

Takoj po svetem cerkvenem opravilu povabil bil je velezasluženi gosp. župnik vse zbrane, zgoraj navedene gg. učitelje in jubilate na „predkosilce“ v farovž, kjer napravil bil jim je tudi jedrnat in v srca segajoč govor z napitnico vred, kar se je vse z navdušenostjo sprejelo. Po kratkem oddihu razkazal je vrli gospod župnik

vsem navzočim vdeležencem 25letnice svoje uzorno gospodarstvo in ekonomijo doma, na sadnem vrtu in na polji. Iz vsega razvidelo se je, da je ta vrli gospod pravi strokovnjak in naprednjak v splošnem kmetijstvu. Bog ga živi toraj in mu daj v mili domovini brez števil vrednih posnemovalcev!

Na to podala bila se je posebna deputacija k gosp. državnemu in deželnemu poslancu dr. Josipu Poklukarju na dom njegov, katera se mu je v imenu jubilarov in drugih zbranih gospodov sobratov poklonila ter ga k daljnemu sporedu 25letnice povabila, kateremu vabilu pa žal, ta blagi in narodnemu učiteljstvu posebno naklonjeni rodoljub zavoljo nujnih opravkov svojih ni mogel popolnoma vstreči.

Med tem nastalo je popoldne, ob katerem času zberó se navzoči jubilarji in zgoraj navedeni gospodje sobratje učitelji, domača gospoda duhovnika z gospod prof. Kožuhom vred h kosilu v gostilni pri „Mežnarji“ tukaj na Dobrovi; udeležili sta se ga tudi soproga Rantova in gospodična Božičeva.

Med obedom sledila je napitnica napitnici in patrijotični govori drug drugemu. Izmed napitnic naj omenim le, da je prva veljala našemu presvitemu cesarju Francu Josipu I., pri kateri zapela se je veličastna avstrijska himna z vso navdušenostjo; druga glasila se je na sv. očeta papeža Leona XIII., tretja na deželnega predsednika, preblagor. gosp. barona Andreja Winklerja, četrta na gosp. c. kr. okrajnega glavarja J. Mahkota, peta na vzajemnost med prečastito duhovščino in narodnim učiteljstvom itd. Vsaki napitnici sledil je trikratni navdušeni „slava“ in „živio“!

Popevale so se tudi mile domače pesmi brez konca in kraja.

Med obedom pri „Mežnarji“ počastil bil je za nekoliko trenutkov zbrano družbo tudi vrli domo- in rodoljub, državni in deželni poslanec gosp. dr. Josip Poklukar, kateri bil je z navdušenimi slava-klici pozdravljan in sprejet. Le škoda, da je moral vrli gospod ta veselo družbo tako hitro radi nujnih opravil svojih zopet zapustiti!

V resnici rečeno: bili smo vsi skupaj prav svoji med svojimi, kakor pravi bratje med pravimi brati. Vse bilo je prav po domače naravno, zaupno in odkritosrčno.

Posebnega mojstra v razveseljevanji vesele in poštene družbe skazal bil se je pa gosp. Nikolaj Stanonik, učitelj v Šmartinem pri Kranji. Hvala mu presrečna za to!

Čas šestih ur je pri „Mežnarji“, kakor tudi celo dopoldné, kar v trenutku zginil, tako, da sami skoraj nismo vedeli, kedaj.

Nekoliko gospodov sobratov, domača v. č. gospoda duhovnika in trije jubilarji poslovali in razšli so se okolo 6. ure zvečer vsak proti svojemu domu; drugi podali bili smo se pa na prijazno Švico k „Dolinarji“, kjer smo se potem še precej dolgo med bratovskimi pogovori prav vrlo dobro imeli in zabavali, a slednjič se pa prav ginljivo poslovali želeč si, da bi se mogli čez 25 let zopet skupaj tako pošteno zabavati.

Ob tem v resnici veselem in ginljivem momentu pokazalo se je očitno, da med pravimi narodnimi učitelji in med prečastito duhovščino domačo tudi prava krščanska edinost, vzajemnost, ljubezen in mir kraljuje in vlada. Vrta narodna duhovščina domača je poštenemu učiteljstvu desna, a krščanski narodni učitelji pa prečastiti duhovščini leva roka. Ako oba ta stanova v miru, edinosti, vzajemnosti in pravi ljubezni vsak v svojem imenitnem poklicu za izgojo, poduk in izobražbo ljudstva roka v roko sodelujeta, tudi zaželeno pričakovani koristni sad nikdar ne izostane, ker jima Vsemogočni delo, trud in prizadevanje vselej sproti obilno

blagoslavlja. Bog mili utrdi in ukrepi zopet skoraj pravo edinost, vzajemnost in krščansko ljubezen med najvažnejšima stanovoma za izomiko ljudstev: prečastito duhovščino in svetnim učiteljstvom sploh po celem krščanskem svetu, da zginejo sedanje britke in tužne moralično-fizične razmere izmed revnih Adamovih otrok na zemlji! Povrnili bi se potem zopet v kratkem mirni in blaženi časi na revno zemljo.

Ker tukaj ob četrtekih poštne zveze ni došli stan dan pozneje sledeči, gg. jubilarom namenjeni čestitki: „Blagorodni gospodje tovariši!

Presrečno Vam čestitam k petindvajsetletnici Vašega učiteljevanja!

Ves ta dolgi čas ste marljivo in vesno delovali v svojem težavnem poslovanji; odgojevali in izrejali ste mladino v pravem narodnem, domovinskem in verskonravnem duhu; vodili ste jo po potih, ki peljejo v srečno časno in blaženo prihodnje večno življenje. Slava Vam! Ponosni smete biti na svoje izborni delovanje in sladko prepričanje, da ste svoje dolžnosti skoz 25 let točno spolnjevali, naj Vam danes oveseli srcé ter naj Vas spodbada tudi v prihodnje k enacemu vspešnemu delovanju.

Milostljivi Bog naj čuva Vaše zdravje in življenje, da bodete čez 25 let enako krepki in čvrsti obhajali 50letnico svojo!

Z odličnim spoštovanjem

Vaš

tovariš

Martin Zarnik l. r.

Trnovo pri Ilirski Bistrici 1. septembra 1886.“

(Telegram.) Podzemelj (Metlika) 2. sept. 1886.

„Dragi tovariši! Duševno se družiti in raduje z Vami in Vas preiskreno pozdravlja

Vaš

Ivan Barle.“

Ta preveseli dan, dan 2. septembra 1886. l. ostal bode pa vsem navzočim ob godovanji 25letnice naše na lepi Dobrovi gotovo še prav dolgo v najblažjem spominu, a dotični jubilarji pozabili ga pa ne bomo, dokler nas smrt v boljši svet ne preseli.

V svojem in v imenu navzočih drugih treh gospodov jubilarov izrekam konečno najiskrenejšo zahvalo vsem drugim vrlim sobratom našim, ki so nas bili od blizo in daleč počastili, domačima prečastitima gospodoma duhovnikoma in gospodu prof. Kožuhu, kateri vsi skupaj so s svojo požrtvovalnostjo na eni ali drugi način pripomogli, da se je mogla naša 25letnica na tako pošten način v resnici veselo obhajati in izvršiti. Slava Vam vsem skupaj vekovita! Bog vas živi, blagoslovi in ohrani! Plačaj Vam Bog mili vse prav obilo!

Naj bode vse Bogu v čast in slavo, milemu narodu slovenskemu pa v prid in korist!

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Začetek šol. V teku tega tedna pričnejo se zopet vse naše srednje in večinoma vse ljudske šole. Začetek srednjih pa tudi mnogih ljudskih šol je iz različnih vzrokov za nas Slovence malo dovoljen. Nočemo omenjati skrbi starišev, katere spremljajo učence k šoli oddaljeni domu zaradi širujoče se kužne bolezni, odločno pa moramo naglašati neprijetno povikšanje učnine na naših državnih srednjih šolah, po katerem se hude ovire stavijo duševnemu razvoju naše mladine.

Največja krivica in škoda pa se našemu narodu prizadeva v onih slovenskih pokrajinah, v katerih se vkljub vsem državnim temeljnim postavam naša slovenska mladina podučava v tujem, nematerinskem jeziku. V tem oziru novi naučni minister ni še premenil pičice ne in enako še vedno trpi, da smejo nekateri učitelji, katerim je izročena odgoja naše mladine, v javnih shodih brez kazni širiti velikonemška, Avstriji nevarna načela. Ako se dalje oziramo še na žalosten stan ljud-

skega šolstva na Koroškem, Primorskem in Štajarskem, ne moremo zatreti grenkega čutja, da je tudi zadnjih sedem let minulo, ne da bi se bil našel minister, kateri bi bil nam Slovencem dal, kar je po postavi dolžan: našo narodno pravico v šolah.

— † **Trgovec Janez Več.** Zopet je bitka smrtna kosa pokosila slovenskega rodoljuba, moža in poštenjaka, kateri je zaslužil v prvi vrsti stati z najboljšimi, najiskrenejšimi in najstanovitnejšimi rodoljubi slovenskimi. Dne 9. septembra zvečer sklenil je gospod Janez Več, trgovec in hišnik v 62. letu starosti svoje blago življenje. Ž njim zgubi Ljubljana občečastnega meščana, trgovina marljivega podpornika, naš narod pa vedno zvestega, gorečega boritelja. Bodi mu zemlja lahka!

— **Obravnave porotne sodnije v Ljubljani** pričele so se ta ponedeljek in imajo trajati blizo do 24. septembra. — Koj prvi dan, ponedeljek, obsojen je bil Janez Bizjak s Porezna pri Tržiču zaradi poskušnega zavrattnega umora Andreja Krokarija na dva najst let težke ječe.

— **Z Bleda** se nam poroča, da je tam pri sedanjem lepem vremenu še mnogo vnanjih gostov, le začetek šol jih odmakne nekoliko bivanju v lepem Bleškem kraju. V ponedeljek naznanile ste se dve nesreči: V Hlebcah našli so starega pijančka mrtvega na polji, ki je gotovo v nedeljo večer dobil preveč strupenega žganja. V Spodnjih Gorijah pa so našli v Radovni tik Leskovičevega mlina utonjenega hlapca Simona Pernača, ki se je ponesrečil na strmisti stezi poleg dereče Radovne.

— **Dr. plem. Vest,** vpokojen predsednik deželne sodnije, umrl je minulo soboto večer na svoji grajščini poleg Kranja. — V ponedeljek jutro pa je umrl znani ljubljanski čevljar in meščan Andrej Citerer v 73. letu starosti.

— **Poročil se je** minulo nedeljo v Logatcu znani rodoljub gospod c. kr. notar Ignacij Gruntar z gospico M. Arigler-jevo.

— **O zdravljenji kolere** piše „Soča“: Kolera se pojavlja zmiraj v dveh dobah: prva doba ali lahka kolera je podobna navadni griži, le da je brez bolečin in da ne zavira človeka v njegovih vsakdanjih opravkih, ter trpi od enega do osem dni ali vsaj nekoliko ur. V tej dobi dá se kolera vedno ozdraviti. Druga doba ali huda kolera pojavlja se po prvi z grižo, obljivanjem, s krči, s pomanjkanjem glasu, s zastajanjem vode itd. Narava ozdravi prej ko zdravnik komaj polovico bolnikov, ki pridejo v drugo dobo. Zdravnik kakor tudi bolnik mora paziti posebno na prvo dobo, ko je bolezen zmiraj ozdravljiva. Kedar se je pokazala v kaki deželi kolera, naj se preskrbi vsaka družina s sklenčico, ki drži vsaj 10 do 15 gramov dobrega laudana s pripravo, s katero se štejejo kaplje. V takem slučaju (če zdravnik ne pride za časa) naj se zdravi vsaka griža, posebno ako je neznanega izvira, prav hitro s tem, da se vzame vsake pol ure 15 do 20 kapljic laudana v žlici navadne vode ali na koščkih sladkorja. Po četrtem ali petem uživanji griža močno poneha gledé ponavljanja in gledé kolikosti. Tedaj naj se zmanjša merica laudana na tretjino ali na polovico in naj se jemlje bolj poredkem, dokler griža popolnem ne preneha. Sploh zadostujejo 4 do 6 gramov laudana, da se kdo popolno ozdravi. Priporočena merica razume se za odrasle od 20 let naprej. Otrokom od enega do pet let zadostuje 1 do 3 kapljic vsake pol ure. Dečkom od 5 do 10 let naj se daje po 5 do 8 kapljic, mladeničem od 10 do 20 let po 8 do 15 kapljic. Te merice veljajo za oba spola. Ko je nehala griža prve dobe, nehala je tudi vsaka nevarnost. Vsak koleričen napad združen je z notranjim tokom v čevah, ki je znamenje ostrupljenja; zato nikdo ne umrje za kolero razen tistih, ki po nemarnosti ali

po nevednosti opuščajo Tunisi-jevo zdravljenje in pridejo v drugo dobo. Brezštevilni fakti, znanstvene neovrgljive skušnje, pristna spričevala potrjujejo, da vse to je dokazana resnica.

Tako dr. K. Tunisi, ki je bil uže leta 1885. v krimski vojski in ki je od tistega časa opazoval in zdravil bolnike, ki so bili za kolero bolni. Svoj pouk dal je tiskati ter ga širi brezplačno po vsi Italiji in želi, da bi se tudi pri nas širil. G. B. Scaramuzza pozivlja vse človekoljubje, naj širijo po avstrijskem Primorju, v njegovi nekdanji domovini, ta pouk, rekoč: Nije plemena do slavná imena.

— **O koleri glasijo se najnovejše poročila:** V Trstu obolelo je v zadnjih 24 urah za kolero 13 oseb in ena je umrla, v okolici pa so 3 obolele in 2 umrli. Čujemo, da se je tudi na Vrhniki prikazala kolera, tje zanesena po človeku siloma odganem iz daljne izhodne dežele. Kolikor se nam je ravno pred sklepom današnjega lista o tej zadevi zanesljivo poročalo, ste na Vrhniki do sedaj sumljivi dve osebi, da ste za kolere umrli, ena pa je še bolna; uradno preiskovanje čev pa še ni gotovo, tedaj še tudi ni uradno potrjeno, da bi bil vzrok smrti omenjenih 2 oseb kolera. Vendar pa se je vse ukrenilo zoper bolezen, kar je v tem slučaju po naredbah zaukazanega.

— **Ustanovitev zadrug v idrijskem sodnem okraji.** Dne 16. in 17. avgusta t. l. imele so za obseg idrijskega sodnega okraja ustanovljene štiri obrtne zadruge zborovanja v Idriji. Pri tem zborovanji sklenila so se združna pravila ter se izvolilo združno načelništvo. Združnimi načelniki bili so jednoglasno izvoljeni, in sicer: 1. od zadruga gostilničarjev vseh vrst, mesarjev in klavcev drobnice: gosp. Fran Didič, gostilničar v Idriji; 2. od zadruga mlinarjev in žagarjev: g. Kajetan vitez Premerstein, posestnik mlina na Jeličnem Vrhju; 3. od zadruga trgovcev in svobodnih obrtov: g. Štefan Lapajne, trgovec v Idriji; 4. od zadruga dopuščanih in rokodelskih obrtov, izimši gostilničarje in mesarje: g. Fran Didič, sedlar v Idriji.

— **Razpis zalaganja.** Da se dobijo potrebne materialije za c. kr. pomorski arzenal, kakor tudi za ravnateljstvo za gradnje na suhem in na morji v Pulji za leto 1887. vrši se dne 28. septembra t. l. natečajna obravnava o zapečateni doposlanih ponudbah pri c. kr. poveljništvu pomorskega arzenala v Pulji. Materialije so razdeljene v razne vrste in skupine: Deske od jelkovine in mecesnovine, jelkovi tramovi, suhe barve in druge materialije za pleskarje, vlaško olje, tolšče, sivo milo za pranje, lojeve sveče. — Da pa se dobi 900 kubičnih metrov ostro štirivogelnih optesanih hrastovih hlodov za gradnjo ladij za c. kr. pomorski arzenal v Pulji za 1887. l. vrši se obravnava o pisarnih ponudbah dne 30. septembra t. l. Pismene ponudbe na tiskanih obrazcih priti morajo vsaj do 3. ure popoldne gori omenjenih dni v roke omenjenega poveljništva. — Razpisi in pogoji o obeh zalaganjih mogó se dobiti tudi pri trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani.

— **Posvetovanje o ustanovitvi mlekarke zadruga ljubljanske** bilo je danes dopoldne v pisarni c. kr. kmetijske družbe. Posvetovanja, katero je vodil gosp. prof. Povše kot poročevalec centralnega odbora, vdeležilo se je preko 30 gospodarjev, med njimi gg.: baron Lazarini, Jos. Lenarčič, Fr. Kotnik, S. Punčah, K. Lenče, J. Malenšek, župnika A. Volc in Gr. Jakl, Iv. Baumgarten, dr. Jos. Kosler, Jan. Kosler, J. Palme, A. Galle, Feliks Stare, J. Babnik, M. Peruci, W. Stedry, dr. Poklukar, ces. svetnik J. Murnik, dr. Maks pl. Wurzbach, Fr. Povše in tajnik G. Pirc.

Po obširnem, stvarnem razgovoru pritrnilo se je

soglasno, osnovati mlekarstvo z drugo, koj navzoči podpisali so uže vdeležiti se z več kot 100 kravami in v izvrševalni odbor izbrani so bili gg.: Fr. Povše (načelnik), J. Baumgarten, baron Lazarini, J. Kosler, J. Palme in tajnik Pirc. — Izrekla se je želja, da bi zadruga, ako moč, pričela delovanje še to jesen.

— Češpljev somenj ljubljanski minuli ponedeljek bil je dobro obiskan. Na trg prignalo se je 1297 glav živine, posebno mnogo žrebet, s katerimi je bila kupčija živahna, pa za živinorejce malo ugodna, ker so bile cene nizke. Žrebeta plačevala so se poprek po 60 gld. Nasproti prodajale so se češplje primeroma dobro.

— Kupčija z jabelki postala je to jesen po vsi deželi zeló živahna, ker se vsake množine natresenih jabelk kupuje in izvažna na Nemško. Plačujejo se od 2 gold. 50 kr. do 4 gold. 100 kil. Sadjerejci bodo tedaj letos dobili lepo nagrado za svoj trud.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Ministri so se večinoma vsi vrnili na Dunaj in kakor se čuje, pričnejo se takoj v tem tednu obravnave z vlado ogersko zaradi carinske tarife. — Ugiba se, da se državni zbor prične v zadnjem tednu tekočega mesca.

Pozornost vojaških krogov obrnjena je bila zadnji teden na velike vojaške vaje v Galiciji. Poveljnik bil jim je nadvojvoda Albrecht. Vdeležila sta se jih pa tudi cesar in cesarjevič. Cesarja pozdravljalo je prebivalstvo povsod z velikim navdušenjem. Telegrami od ponedeljka naznanjajo, da se je vojni minister odpeljal v Premeysl sprejemati in spremljati cesarja.

O dosedaj doveršenih dopolnilnih volitvah za državni zbor naznanja se s Češkega, da je na mesto odstopivšega velikonemškega kričača Strache-a izvoljen njemu zelo podoben Hans Stingel, — na mesto umrlega češkega poslanca Klima, pa zopet češki narodnjak V r a n y, posestnik in deželni poslanec.

Štajerska. — Velikega političnega pomena je odpoved kneza Alfreda Lichtensteina na državno poslanstvo, zato se pečajo z njo tudi vsi politični listi, ki si povod odpovedi tako iščejo, kakor se njihovim namenom bolj prilaga. Da se knez ne čuti posebno srečnega v družbi nezadovoljnih Lienbacherja in Zallingerja je več kot naravno, ker knez dobro previdi, da se zahteve konservativnih Nemcev nikdar ne bodo vresničile s pomočjo liberalne manjšine državnega zbora in da se gotovo ne pospešuje z rušenjem sedanje večine.

Vrh tega pa je verjeten še drugi vzrok, ki se bolj strinja z „izročanjem mu oskrbovanjem očetovega premoženja“, katerega knez sam navaja. Misli se namreč, da bo knez Alfred Lichtenstein prej ko ne naslednik vladajočemu knezu Janezu Lichtensteinu, kateri je in ostane neoženjen.

Tudi brat vladajočega kneza, ki je znan dobroživec, bo iz dobrih vzrokov težko njegov naslednik na prestolu Vaduškem. S tem pa preide majorat in vladarstvo na princa Alfreda. Ker pa vladajoči knez bolj teži na liberalno stran, gotovo ne vidi rad princa Alfreda na čelu konservativne stranke, in tako bi tudi te razmere znale biti povod, da se knez umakne malo hvaležnemu in še manj prijetnemu političnemu delovanju.

Hrvatska. — Hrvatski deželni zbor ima se sniti koncem meseca oktobra ter bo imel sledeče predmete svojih obravnav: proračun za leto 1887., podaljšanje

dobe poslanstva od 3 na 5 let, in pa novelo k kazenskem zakonu.

Ogerska. — Ogerski trgovinski minister odgovoril je avstrijskemu na sklepe državnega zbora glede carinske tarife. Pri tem Ogerska ne nasprotuje nekaterim manjšim premembam, odločno pa se izreka zoper povikšanje carine na petrolej, ker bi se s tem škodovala koristi ogerske petrolejske industrije. Sklada se s tem, da se na petrolej vpelje carina tako, kakor je na Nemškem, da se namreč surovi petrolej uvažna carine prost v tovarne ter še le od čiščenega plačuje carina in užitnina, — to spremembo pa sprejme Ogerska s pogojem, da se užitnina na petrolej povikša za 50 kr. — Ker ima Ogerska sedaj velike tovarne za čiščenje petroleja, in ker užitnina pripada oni državni polovici, v kateri se plačuje in ker naša avstrijska polovica mnogo mnogo več porabi petroleja, tedaj je dosti jasno, da bi si Ogri s takim povekšanjem pridobili mnogo državnih dohodkov, katere bi tostranska državna polovica plačala.

V ogerskem finančnem ministerstvu se konečno pregledava državni in pa skupni proračun za prihodnje leto, in sedaj se vsaj nadejajo tamošnji krogi, da se v prihodnjem letu zgubé ali vsaj zmanjšajo do sedaj redna, velikanska prekoračenja državnega proračuna. — Državno vojno ministerstvo namerava uže v proračun l. 1887. sprejeti izdatno svoto za vpeljavo pušk, s katerimi se večkrat zaporedoma more streljati, ne da bi bilo treba vkladati streljivo.

Nemška. — Cesar Viljem biva v Strassburgu, kjer njemu na čast prirejajo po moči velikanske slovesnosti, razsvitljave, baklade, godbe, parade, obede itd. Pa videti je, da cesar ni najboljšega zdravja, ker se dva dni ni udeležil ne službe Božje ne družih svečanosti. Knez Bismark odpeljal se je v Barzen, pa se začetkom zborovanja zopet vrne v Berlin, ako hoče res, kakor je obetal, ošteti svoje politične nasprotnike v državnem zboru.

II. Izkaz.

doneskov za napravo spomenika grofu Radeckemu pri mestnem magistratu.

Dr. Suppanc Jernej	5 gold. — kr.
Urbas Fran, c. kr. stotnik v pok.	5 " — "
Mally Fran, c. kr. poročnik v rezervi	10 " — "
Velkavrh Iv., c. kr. nadporočnik v p.	10 " — "
Kraischek Ivan, zasebnik	— " 1 "
	in 30 gld. 1 kr. v obligacijah

Žitna cena

v Ljubljani 7. septembra 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 34 kr. — banaške 7 gold. 70 kr. — turšice 4 gold. 71 kr. — soršice 6 gold. 45 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 4 gold. 55 kr. — ajde 4 gold. 23 kr. — ovsca 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 13. septembra.

Hektoliter: Pšenica 6 gld. 18 kr. — Rž 5 gold. 36 kr. — Oves 2 gold. 92 kr. — Turšica 5 gold. 52 kr. — Ječmen 4 gld. 80 kr. — Ajda 4 gld. 55 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gld. 80 kr. — Seno 2 gld. 20 kr. — Špeh 1 kilogr. 60 kr.